

23.7.2024 10. helluntain jälkeisen viikon tiistai

Päivän epistola

”Mitä varten sitten jotkut antavat kastaa itsensä kuolleiden puolesta? Ellei kuolleita lainkaan herätetä, miksi he kastattavat itsensä näiden puolesta? Entä mitä varten me joka hetki antaudumme vaaraan? Niin totta kuin te olette minun ylpeyteni Herramme Kristuksen Jeesuksen edessä, minä katson joka päivä kuolemaa silmiin. Olisiko minun kannattanut taistella Efesoksessa petoja vastaan, jos asiaa ajatellaan vain tavalliseen ihmistapaan. Ellei kuolleita herätetä eloon, niin ”syödään ja juodaan, huomenna kuollaan”. Älkää eksykö! ”Huono seura hyvät tavat turmelee.” Tulkaa lopultakin järkiinne, älkää tehkö syntiä! On näet eräitä, jotka eivät Jumalasta mitään tiedä – tämän sanon teidän häpeäkseenne. Joku ehkä kysyy: ”Millä tavoin kuolleet herätetään? Millainen ruumis heillä silloin on?” Mikä järjetön kysymys! Eihän se mitä kylvät tule eläväksi, ellei se ensin kuole. Ja kun kylvät, et kylvä tulevaa kasvia vaan pelkän siemenen, vehnänjyvän tai jonkin muun kasvin siemenen. Mutta Jumala antaa sille sellaisen varren kuin hän on nähnyt hyväksi, jokaiselle siemenelle sellaisen kuin sille kuuluu.” (1. Kor. 15: 29 – 38)

Tekstimme alku on yksi vaikeimmin ymmärrettävistä asioista Uudessa testamentissa. Sille on esitetty tutkijoiden joukossa hyvin monenlaisia selityksiä. Mitä tarkoittaa ”jotkut antavat kastaa itsensä kuolleiden puolesta”. Historiallisesti nähtävästi Korintin seurakunnassa jotkut ovat kastaneet itsensä sellaisten ihmisten puolesta, jotka ovat kuolleet kastamattomina. Paavali ei näytä kieltävän tätä käytäntöä, vaan näyttää siltä, että hän tällä käytännöllä puolusti opetusta ylösnousemuksesta. Paavalin opetus muualla ei tue ajatusta kuolleiden puolesta toimitetusta kasteesta.

Selitettäessä tätä asiaa, monet tutkijat ovat kiinnittäneet siihen, miten tuo ”kastaa itsensä kuolleiden puolesta” tulisi ymmärtää tai kääntää. Yksi selitys olisi sijaiskaste kuolleen puolesta. Luther ymmärsi tekstin toimittaa kaste vainajan haudan päällä. Teksti voidaan ymmärtää myös sillä tavalla, että kaste toimitetaan kuolleiden tähden, jolloin ajatuksena on, että kastettava voi kohdata kastamattoman rakkaansa tuonpuoleisessa.

Varhaisen kirkon aikana jotkut ryhmät toimittivat kasteita kuolleiden puolesta. Kirkko totesi tämän käytännön vääräksi ja kuolleiden puolesta ei toimiteta kasteita. Kaste on tarkoitettu vain eläville ihmisille.

Seuraavissa jakeissa Paavali kertoo oman elämänsä vaaratilanteista. Hän oli niistä osallisina, koska

se kuului apostolin työhön. Hän toteaa: ”te olette minun ylpeyteni Herramme Kristuksen Jeesuksen edessä”. Apostolin työ tähtää ihmisten pelastukseen, mihin kuuluu kuolleiden ylösnousemus.

”Jos asiaa ajatellaan vain tavalliseen ihmistapaan” merkitsee sitä, että taistelu Efesoksessa merkitsi pelastumista leijonien suusta (Ps. 22: 22). Mutta kyse on muusta. Jos tämä elämä on ainoa elämä, niin miksi pitäisi vaivautua muiden puolesta vaaraan? ”Syödään ja juodaan, huomenna kuollaan” on lainaus profeetta Jesajalta (Jes. 22: 13). Sen teksti liittyy Jesajan näkyyn tuhosta säästyneestä Jerusalemissa, jonka asukkaat riemuitsevat maallisesti unohtaen Jumalan.

”Älkää eksykö! ”Huono seura hyvät tavat turmelee.” on osoitettu koko Korintin kristilliselle yhteisölle. Tässä oleva sananlasku on lainaus kreikkalaiselta komediakirjailija Menandrokselta. Huono seura viittaa niihin, jotka kieltävät ylösnousemuksen.

Nyt Paavali siirtyy käsittelemään, millainen on ylösnousemusruumis. Tekstimme käsittelee tästä Paavalin opetuksesta alkuosan.

Paavalia vastaan on esitetty katkeraa arvostelua kysymysten muodossa. Kysymys liittyy kuolleiden herättämiseen ja ruumiin olemassaolon muotoon kuolleista herättämisen jälkeen. Kysymys oli myös ajankohtainen juutalaisuudessa, sitä käsitellään Paavalin 1. Korinttilaiskirjeen kirjoittamisen jälkeen kirjoitetussa 2. Barukin kirjassa (49: 2). Paavali toteaa kysymyksen järjettömäksi. Sitten hän koettaa vastata siihen.

Paavali vastaa kylvämisestä tuodun esimerkin avulla. Se, mikä kylvetään, on ensin kuollut. Siemen ei ole vielä kasvi. Jumala antaa jokaiselle siemenelle sille kuuluvan varren.

Meidän tämänpäiväinen tekstimme päättyy tähän. Tekstiä seuraava jakso luetaan 18. helluntain jälkeisen viikon lauantaina.

Päivän evankeliumi

”Kun Jeesus oli mennyt temppeliin ja opetti siellä, sinne tuli ylipappeja ja kansan vanhimpia. He kysyivät: ”Millä valtuuksilla sinä tällaista teet? Kuka sinut on tähän valtuuttanut?” Jeesus vastasi heille: ”Minäkin teen teille kysymyksen. Jos te vastaatte siihen, minä puolestani sanon, millä valtuuksilla minä kaikkea tätä teen. Mistä Johanneksen kaste oli peräisin? Taivaasta vai ihmisistä?” He neuvottelivat keskenään: ”Jos sanomme: ”Taivaasta”, hän sanoo meille: ”Miksi ette sitten

uskoneet häntä?” Jos taas sanomme: ”Ihmistä”, saamme pelätä kansaa, sillä kaikki pitävät Johannesta profeettana.” Niin he vastasivat Jeesukselle: ”Emme tiedä.” Silloin Jeesus sanoi: ”En minäkään sitten sano teille, millä valtuuksilla minä kaikkea tätä teen.” (Matt. 21: 23 – 27)

Sama teksti löytyy Markukselta (Mark. 11: 27 – 33) ja Luukkaalta (Luuk. 20: 1 – 8). ”Ylipappeja ja kansan vanhimpia” viittaa erikseen kansan uskonnollisiin ja maallisiin johtajiin. Nämä kysyivät: ”Millä valtuuksilla sinä tällaista teet?” Kreikaksi tällä kysymyksellä kysytään joko voimaa tai auktoriteettia. Jeesus ei ollut pappi, eikä Hän kuulunut Leevin heimoon. Tavallisesti valtuudet ilmaistiin vetoamalla Jumalaan ja asiaa tukevilla ihmeillä tai vetoamalla esi-isien traditioon.

”Tällaista teet” viittaa Jeesuksen aikaisemmin tekemään temppelin puhdistamiseen (Matt. 21: 12 – 14). Temppelin johtoa asia suututti, sillä temppeli sai huomattavan tulon kauppiailta. He tiesivät, että Jeesus ei ollut papillista sukua, Hän ei voisi perustella toimintaansa pappeudella. Kuninkailla ei myöskään ollut valtaa temppelissä. Tarkoitus oli saada Jeesus vastaamaan, että Hän toimi omalla auktoriteetillaan. Tällöin Häntä voitaisiin syyttää kapinalliseksi. Jos Jeesus vastaisi, että jumallisella auktoriteetilla, niin kansalle voitaisiin sanoa, että Jeesus on Jumalan palvelija, mutta ei Messias.

Jeesus väistää kysymyksen tekemällä vastakysymyksen. Tarkasti ottaen se ei ole vastakysymys, vaan Hän vetoaa profeetalliseen traditioon, jonka viimeisenä esimerkkinä tuona aikana oli Johannes Kastaja. Tämä traditio oli todellinen Israelissa (ja Kirkossa), mutta on hallintoelimille vaikea käsitellä, sillä se on lain ulkopuolella. Profeettoja koskevia rajoituksia oli itsessään laissa (5. Moos. 13: 1 – 5), missä todetaan, että väärän profeetan tunnistaa esimerkiksi siitä, että hän neuvoa palvelemaan vieraita jumalia. Jeremiaan kirjan esimerkit kuitenkin kertovat, kuinka vaikea näitä rajoituksia oli toteuttaa (Jer. 29: 21 – 23, 31).

Vastaamalla Jeesukselle ”Emme tiedä” nämä hallintomiehet tunnustivat kyvyttömyytensä uskonnollisten asioiden hoitamisessa. Tämä ei kuitenkaan estänyt heitä osallistumasta Jeesuksen kuoleman suunnittelemiseen ja toteuttamiseen.

Voimme ottaa tästä esimerkin itsellemme. Pahassa tarkoituksessa tehtyyn kysymykseen ei tarvitse vastata. Jeesuksen olemukseen ei kuulunut ylistää itseään. Jos Hän olisi ilmaissut itsensä Messiaana, silloin Hän olisi ylistänyt itseään. Mikään ei saanut estää edessä olevaa tehtävän suoritusta.